Veiledning til regler om ordning for felles menighetsråd

Kirkemøtet fastsatte i 2022 egne regler for permanente felles menighetsråd. Ordningen forutsetter et frivillig samarbeid mellom flere sokn ved deres respektive menighetsråd.

Sokn som vil ha felles menighetsråd, må være i én og samme kommune og et felles menighetsråd vil ha den samme myndigheten som er lagt til menighetsrådet etter normalordningen.

Reglene regulerer særskilte spørsmål som er knyttet til å fravike normalordningen med et eget menighetsråd for hvert sokn. Dette omfatter

- to mer overordnede bestemmelser som beskriver formålet med og hovedtrekkene ved ordningen (§§ 1 og 2)
- en egen bestemmelse om menighetsmøtet (§ 3).
- igangsetting av et samarbeid (§§ 4 og 8)
- eventuell uttreden fra et slikt samarbeid (§ 9),
- valgregler og sammensetning av henholdsvis et felles menighetsråd og kirkelig fellesråd (§§ 5 til 7)

Vær ellers oppmerksom på følgende forhold:

1. Etablering at et felles menighetsråd skjer i tilknytning til en valgperiode. Forberedelse til sammenslåing av menighetsråd må derfor skje i god tid før valget.
2. Ordningen skal behandles av menighetsmøtet i de berørte soknene
3. Ordningen må deretter godkjennes av bispedømmerådet minst 14 dager før fristen for å levere listeforslag til valget. En slik søknad må derfor sendes tidsnok til at bispedømmerådet får tilstrekkelig tid til å behandle den, senest to måneder før fristen for innlevering. Bispedømmerådet kan stille vilkår for godkjenning, herunder sette en særlig frist for innlevering av søknader.
4. Når søknaden er godkjent må det registreres i KirkevalgAdmin hvilke sokn som har felles menighetsråd.
5. Valget skal gjennomføres med hvert av de berørte soknene som egen valgkrets (§ 5).

Regler om ordning for felles menighetsråd

§ 1. *Reglenes formål*

Formålet med disse reglene er å legge til rette for at menighetsråd i kommuner med flere sokn kan etablere hensiktsmessige løsninger for sin organisering. Et felles menighetsråd vil ha samme oppgaver som er nevnt i kirkeordningen § 12 og i andre bestemmelser der menighetsrådet er gitt oppgaver.

§ 2. *Felles menighetsråd for flere sokn*

Menighetsråd innenfor en og samme kommune kan etablere et felles menighetsråd. Et felles menighetsråd er et menighetsråd som representerer to eller flere sokn. Samtlige sokn som er omfattet av et samarbeid innenfor ordningen, skal være representert i det felles menighetsråd.

Et felles menighetsråd kan omfatte alle eller noen sokn i kommunen.

Menighetsmøtene i de berørte sokn skal gis anledning til å uttale seg på forhånd.

§ 3. *Menighetsmøtet*

Kirkeordningens bestemmelser om menighetsmøtet kommer til anvendelse også der soknet er representert ved et menighetsråd som er felles for flere sokn, med den tilpasning som fremgår i § 6.

§ 4. *Etableringen av et felles menighetsråd*

Etableringen av et felles menighetsråd skal finne sted ved starten av en valgperiode til menighetsrådet.

§ 5. *Forholdet til kirkevalgreglene*

Ved gjennomføringen av valg til felles menighetsråd for flere sokn gjelder kirkevalgreglene tilsvarende så langt de passer og med de særskilte presiseringer og unntak som følger av andre og tredje ledd.

Hvert sokn utgjør en egen valgkrets.

Et felles menighetsråd utgjør samlet valgstyre for det enkelte sokn.

§ 6. *Sammensetning av et felles menighetsråd*

Kirkeordningen § 9 gjelder så langt den passer.

Et felles menighetsråd for flere sokn består av én sokneprest utpekt av biskopen og to til fire andre medlemmer fra hvert av de berørte sokn, bestemt av menighetsrådene ved etableringen. For de valgte medlemmer velges samtidig minst tre varamedlemmer fra hvert sokn. De samarbeidende menighetsråd avgjør om soknene skal ha lik eller ulik representasjon.

Innenfor rammene fastsatt i andre ledd avgjør det felles menighetsråd selv spørsmålet om eventuelle senere endringer i antall medlemmer i rådet, herunder tallet på de medlemmer som skal velges fra de enkelte sokn.

Menighetsmøtet i hvert sokn skal avgi uttalelse etter andre og tredje ledd om antallet medlemmer og den innbyrdes fordelingen av disse.

§ 7. *Kirkelig fellesråds sammensetning i kommuner med felles menighetsråd*

I kommuner med felles menighetsråd som ikke omfatter samtlige sokn i kommunen, består kirkelig fellesråd av:

a) to menighetsrådsmedlemmer fra hvert sokn i kommunen, valgt av det enkelte menighetsråd; sokn med felles menighetsråd velger ett eller to menighetsrådsmedlemmer fra hvert sokn, og

b) en prost eller annen prest oppnevnt av biskopen. Biskopen kan unnlate oppnevning dersom det er valgt inn en prest etter bokstav a).

I tillegg kan kommunen velge en representant.

Er det fem eller flere sokn i kommunen, velges bare ett menighetsrådsmedlem fra hvert sokn.

Representantene velges sammen med et tilsvarende antall vararepresentanter for fire år.

De nærmere regler om valg av kirkelig fellesråd som er gitt av Kirkemøtet, kommer tilsvarende til anvendelse.

Biskopen har rett til å ta del i fellesrådsmøte, men uten stemmerett. Kirkelig fellesråd kan innkalle andre til å ta del i forhandlingene, men uten stemmerett.

I kommuner med ett og samme felles menighetsråd som omfatter samtlige sokn i kommunen, bestemmer det felles menighetsråd om kirkelig fellesråd skal ha alle eller kun et utvalg på minimum fire av medlemmene i det felles menighetsråd. Samtlige sokn må være representert. Kirkelig fellesråd må bestå av minst fire medlemmer i tillegg til den representant henholdsvis biskopen og kommunen utpeker. Første ledd bokstav b), annet ledd og fjerde til sjette ledd gjelder tilsvarende.

§ 8. *Søknad om å etablere et felles menighetsråd for flere sokn*

De menighetsråd som ønsker å inngå samarbeid om felles menighetsråd, sender søknad til bispedømmerådet om godkjenning av ordningen senest to måneder før fristen for å levere listeforslag ved valg av menighetsråd. Bispedømmerådet kan stille vilkår for å godkjenne søknaden. Bispedømmerådets vedtak om godkjenning av etableringen av et felles menighetsråd, må finne sted innen 14 dager før fristen for å levere listeforslag ved valg av menighetsråd for at etableringen skal kunne få virkning for førstkommende valgperiode.

§ 9. *Uttreden fra samarbeidet om felles menighetsråd*

Det enkelte sokn i et felles menighetsråd kan tre ut av et etablert samarbeid om felles menighetsråd. Til dette kreves alminnelig flertall i menighetsmøtet for vedkommende sokn.

Representantene fra vedkommende sokn i det felles menighetsrådet skal på forhånd avgi uttalelse i spørsmålet om uttreden. Dette omfatter også soknepresten i det felles menighetsrådet, uavhengig av om denne også har andre sokn som tjenestested (særskilt arbeidsområde).

Eventuell beslutning om uttreden skal treffes i forkant av en ny valgperiode.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Reglene trer i kraft straks

Kommentarer til den enkelte paragraf

Til § 1: Det overordnede formålet med å etablere felles menighetsråd er å vekke og nære det kristelige livet i soknet på en bedre måte enn ved å ha et eget menighetsråd

for soknet. Et felles menighetsråd skal ha samme oppgaver som i og i medhold av trossamfunnsloven og kirkeordningen er lagt til menighetsrådet, jf. kirkeordningen § 12 og andre bestemmelser, f.eks. kirkeordningen § 20.

Til § 2: Reglene slår fast at rammen for ordningen er samarbeid mellom sokn innenfor en kommune. Det er nok at to sokn samarbeider, og samarbeidet kan omfatte alle eller bare noen av soknene i kommunen. Fordi både menighetsrådet og kirkelig fellesråd er organ for soknet, med ulike oppgaver, må samtlige sokn være representert også i fellesrådet selv om det er etablert et felles menighetsråd.

Det er menighetsrådet som vedtar å innlede samarbeid med andre sokn i form av et felles menighetsråd. Før endelig beslutning fattes, skal menighetsmøtet uttale seg om menighetsrådets forslag. Endelig vedtak om felles menighetsråd skal deretter sendes bispedømmerådet for godkjenning, jf. § 8.

Dersom det tidligere har pågått et forsøk med felles menighetsråd, vil det være det felles menighetsrådet som avgjør om forsøket skal gå over til å bli en fast ordning. Også i disse tilfellene skal de aktuelle menighetsmøtene uttale seg før det felles menighetsrådet fatter sin beslutning.

Til § 3: Det følger av kirkeordningen § 13 at hvert sokn skal ha et menighetsmøte. Menighetsmøtet består av de stemmeberettigede i soknet, og bare de som møter frem, kan stemme. Ved opprettelsen av felles menighetsråd blir menighetsmøtet det eneste organet som kan representere det enkelte sokn. Menighetsmøtets oppgaver fremgår av kirkeordningen §§ 9 første ledd og 14, men se § 6 nedenfor om tilpasning av reglene for sammensetting av det felles menighetsrådet. Regler om formene for menighetsmøtets virksomhet fastsetter nærmere bestemmelser om menighetsmøtets saksbehandling. Den som blir valgt til møteleder i menighetsmøtet skal være bosatt i eller tilknyttet soknet, jf. § 2 i forskriften.

Til § 4: Etableringen av et samarbeid om felles menighetsråd finner sted i forbindelse med valg til nye menighetsråd ettersom det er da rådenes sammensetning vanligvis endres. Planleggingen av et samarbeid bør begynne i god tid før valget, jf. frister for søknad i § 8 nedenfor.

Til § 5: De alminnelige valgreglene brukes også ved valg til felles menighetsråd. Dette innebærer at hvert sokn også her skal utgjøre en *egen* valgkrets – for å sikre at hvert enkelt sokn som inngår i samarbeidet, blir representert, jf. § 2 om dette.

Hvis det ved et tidligere valg er blitt etablert et felles menighetsråd eller det før et nytt valg pågår et forsøk med et slikt felles menighetsråd, vil det ikke finnes et eget menighetsråd for hvert enkelt sokn som kan forberede og gjennomføre valget etter kirkevalgreglene § 2-1. Det vil da være det felles menighetsrådet som får dette ansvaret.

Formuleringen «så langt de passer og med de særskilte presiseringer og unntak som følger av andre og tredje ledd» legger til grunn at reglene mange steder vil passe også ved felles menighetsråd, altså slik at det fremdeles skulle være egen nominasjonskomité for hvert sokn. Samtidig er reglene utformet slik at det ikke skal være en plikt til dette.

Til § 6 Kirkeordningen § 9 blir fraveket ved at det er menighetsrådet og ikke menighetsmøtet som bestemmer antall medlemmer i det felles rådet. Menighetsmøtet i hvert sokn skal likevel avgi uttalelse om antall medlemmer og eventuelle senere endringer i antall. Det er hvert enkelt menighetsråd som selv avgjør om det skal være to, tre eller fire medlemmer fra soknet i det felles menighetsrådet, men dette bør gjøres etter samtaler med de øvrige berørte menighetsrådene, slik at man helst har et omforent syn på antallet. Hvert sokn skal uansett ha tre varamedlemmer, og disse kan bare tre inn for medlemmer fra samme sokn. Dersom det allerede er felles menighetsråd, er det dette rådet som avgjør antall medlemmer fra hvert sokn. Det er også dette rådet som avgjør eventuelle senere endringer.

Dersom de samarbeidende soknene til sammen har mer enn en sokneprest, utpeker biskopen en av disse til å sitte i rådet. Biskopen kan bestemme om denne soknepresten skal vike sete i saker som spesielt angår sokn hvor en av de andre soknepresteneene har tjenestested.

Til § 7: I kommuner med flere sokn, vil det i formell forstand finnes et eget kirkelig fellesråd også der samtlige sokn i kommunen er omfattet av et samarbeid om felles menighetsråd. Grunnen er at det må forventes at de aller fleste kommuner fortsatt vil ønske å la seg representere i kirkelig fellesråd, selv om dette nå er frivillig for kommunene. Når rådet i slike tilfeller behandler fellesrådssaker, vil det altså formelt sett gjøre det som kirkelig fellesråd etter kirkeordningen § 17. Dette følger av kirkeordningen § 8 første ledd andre punktum om at det i kommuner med mer enn ett sokn skal være et kirkelig fellesråd. Dette er ikke til hinder for at det felles menighetsråd og kirkelige fellesråd her gis et samlet navn, for eksempel NN kirkelige råd. På samme måte som i ettsoknskommuner må det da skilles mellom rådets sakstyper.

Der ikke alle soknene i kommunen deltar i et samarbeid om et felles menighetsråd, må soknene på ordinært vis ha et kirkelig fellesråd.

Det følger videre av § 7 syvende ledd at det er det felles menighetsrådet som selv bestemmer om sammensetningen av kirkelig fellesråd skal være den samme som for felles menighetsråd eller bestå av et utvalg av medlemmene. Men kirkelig fellesråd må bestå av minimum fire representanter i tillegg til geistlig og kommunal representant, og alle sokn i kommunen må være representert i fellesrådet.

Med hensyn til regnskapsførsel, anbefaler Kirkerådet at det utarbeides eget budsjett og regnskap for fellesrådet, knyttet til fellesrådets organisasjonsnummer. Når det

gjelder menighetsrådets regnskap, kan det enkelte menighetsråd velge om en finner det mest hensiktsmessig å føre separate regnskap for hvert enkelt sokn eller et felles regnskap, eventuelt med flere avdelinger. I det siste tilfellet kan en bruke organisasjonsnummeret for ett av soknene for hele regnskapet. Dette fungerer da regnskapsmessig som vertssokn for de øvrige.

I kommuner med felles menighetsråd som ikke omfatter samtlige sokn i kommunen, gjelder reglene i kirkeordningen § 15 på vanlig måte, men slik at det er valgfritt om det skal være en eller to representanter i fellesrådet fra hvert av de soknene som har felles menighetsråd. I f.eks. en kommune med fire sokn, hvorav tre har felles menighetsråd, kan fellesrådet dermed bestå enten av to representanter fra hvert sokn, som i normalordningen, eller av tre representanter fra det felles menighetsrådet og to fra det frittstående samt geistlig[1] og kommunalt medlem. Er det tre eller færre sokn i kommunen må det likevel alltid velges to representanter fra et felles menighetsråd, jf. forrige avsnitt.

Til § 8: Kirkeordningen § 8 sier at ordning med felles menighetsråd skal ha bispedømmerådets godkjenning. For at bispedømmerådet skal få tid til å godkjenne søknaden, er fristen for å levere inn søknad om godkjenning satt til to måneder før fristen til å levere listeforslag til menighetsrådet.

Til § 9: Det er menighetsmøtet i det enkelte soknet som bestemmer om soknet skal tre ut av et felles menighetsråd. Et slikt vedtak kan ikke gjøres før medlemmene fra det aktuelle soknet i det felles menighetsrådet og den geistlige representanten i felles menighetsråd har avgitt uttalelse. Uttreden skjer i forbindelse med en ny valgperiode, slik at et felles menighetsråd kan ikke oppløses midt i valgperioden.

[1] Dersom ikke en av de innvalgte representanten er geistlig medlem